

Behandling:

Kjell Hovde foreslo kommunedirektørens alternative forslag i 5 punkter.

1. Enebakk kommune slutter seg til verneforslaget for Østmarka nasjonalpark fra Statsforvalteren i Oslo og Viken, og anbefaler hovedalternativet med kombinasjon av en stor nasjonalpark etter naturmangfoldloven § 35 og friluftslivsområde etter markaloven § 11.
2. Det er behov for et større, lavereliggende skogvernområde på Østlandet, uten tyngre inngrep og med representative og til dels særegne økosystemer.
3. En kombinasjon av nasjonalpark og friluftslivsområde etter markaloven er den verneformen som best sikrer naturverdiene samtidig som det gir gode vilkår for utøvelse av friluftsliv og naturopplevelse.
4. Selve merkevaren nasjonalpark har en spesiell status for besøkende, som øvrige verneformer ikke har i samme grad. Siden dette området ligger like ved landets hovedstad, så antas det at denne effekten er spesielt sterk her.
5. Ved å signalisere en positiv holdning til en ny større nasjonalpark i Østmarka, vil man samtidig signalisere et ønske om deltakelse i forvaltningen av området gjennom et nasjonalparkstyre for Østmarka nasjonalpark og i utarbeidelsen av en forvaltningsplan for verneområdet. Kjell Hovde SV, fremmet tillegg til kommunedirektørens forslag.

Nytt pkt. 6: Enebakk kommune melder inn 800 da administrativt fredet skog ved Kristenseteråsen og Rottjernkollen til frivillig vern, som nytt areal til Østmarka nasjonalpark.

Øystein Slette AP, fremmet nytt pkt. 7 til Hovdes forslag: Bysetermåsan er en naturlig innfallsport til den nye nasjonalparken og bør være lokasjonen for et nasjonalparksenter.

Marius Winger H, fremmet ny innledning i pkt 2. Nasjonalpark. Som kommune har vi ansvar for naturmangfold, idrett, friluftsliv og folkehelse. Forslaget som foreligger om nasjonalpark vil ikke lenger likestille disse fire ansvarsområdene, slik Markaloven gjør.

Øystein Slette AP, varslet om protokolltilførsel.

Votering:

FSK's innstilling med Wingers forslag: 15 stemmer (1UAVH, 6SP, 5H, 3FRP)
Hovdes forslag i 6 punkter og Slettes forslag til pkt. 7: 8 stemmer (6AP, 1 SV, 1MDG) - falt

VEDTAK:

- 1: Enebakk kommune ønsker at eksisterende reservat (område A) opprettholdes som nå, uavhengig av framtidig forvaltningsregime for resten av Østmarka.**
  - 2: Som kommune har vi ansvar for naturmangfold, idrett, friluftsliv og folkehelse. Forslaget som foreligger om nasjonalpark vil ikke lenger likestille disse fire ansvarsområdene, slik Markaloven gjør. Enebakk kommune ønsker derfor at forvaltning og vern av Østmarka videreføres i tråd med Markaloven og tilhørende forskrift for skogsdrift og vedtatte bestemmelser for naturreservater og friluftsområder.**
  - 3: I området som er foreslått til nasjonalpark mellom Østmarka Naturreservat og Enebakks kommunegrense til Nordre Follo og Oslo, er det forholdsvis lave naturverdier, og store menneskelige inngrep i form av veier, demninger, kraftledninger, hytter med mer. Her vil det oppstå mange brukerkonflikter ved skjerpet vern, og Enebakk kommune ønsker derfor at disse områdene fortsatt skal være vernet etter Markaloven.**
  - 4: Enebakk kommune etterlyser utredninger om vern etter Markaloven før det trekkes konklusjoner. Det henvises til føringer fra Klima- og Miljødepartementet og Miljødirektoratet som Statsforvalter ikke svarer ut i de foreliggende utredningene. Følgende formulering i Supplerende tildelingsbrev fra departementet til direktoratet, datert 14.11.2019, gjentatt i oppdragsbrevet fra direktoratet til fylkesmannen, datert 19.02.2020, er ikke ivare tatt; “ Det skal utredes flere alternativer med ulik størrelse på områder som kan vernes, og med ulik kombinasjon av vernekategorier i naturmangfoldloven og § 11 i markaloven”**
  - 5: Enebakk kommune savner en helhetlig vurdering på hvorvidt dagens lovverk med naturreservater og Markaloven forringer naturkvalitetene i Østmarka, særlig med tanke på at både Nordre Follo og Oslo kommune lokalt har vernet sine skogsområder fra aktiv skogsdrift. Enebakk kommune har også vernet deler av sin kommuneskog.**
  - 6: Enebakk kommune savner en helhetlig vurdering på forvaltning av lovverk dersom Østmarka eventuelt får områder forvaltet etter; Markaloven, friluftslivsområder etter Markaloven, nasjonalpark, og nedgradering av naturreservat til nasjonalpark, men med strengere vern enn nasjonalpark.**
  - Østmarka er en forholdsvis liten skog, og med sterke begrensninger med nye verneforskrifter, savner vi en mer utdypende konsekvensvurdering av slitasje i områdene i randsonene utenfor forslaget. I dag spres mye av bruken jevnt utover på sti og veinett, mens nye forskrifter vil presse flere brukergrupper ut i randsonene. Vil dette gi økte kostnader med tanke på bruk og slitasje i områder som staten ikke har ansvaret for?**
  - 7: Økonomi - Ifølge naturmangfoldloven skal en nasjonalpark hovedsakelig bestå av statsgrunn. Enebakk kommune kan ikke se om det er gjort vurderinger for eventuelt krav om erstatning ved frivillig vern fra Oslo- og eller Nordre Follo kommune ved etablering av nasjonalpark.**
  - Er det gjort noen beregninger på kostnader som må til for å restaurere foreslått nasjonalparkområde i Østmarka tilbake til naturtilstand, slik det framgår av statsforvalters utredning om størrelse, kvalitet og naturinngrep?**
  - Er det gjort beregninger på kostnader til etablering av publikumsfasiliteter, parkering, kunnskapsformidling m.m.**
  - 8: Dersom man går videre med vern av Østmarka fra dagens vern til nasjonalpark, vil alternativ 1 være å foretrekke.**
  - 9: Vedrørende det konkrete forslaget i alternativ 1 til vern og utkast til forvaltningsplan, har Enebakk kommune følgende kommentarer/innspill:**
- Verneforslaget:**

-s. 49, Enkelt friluftsliv, liten grad av teknisk tilrettelegging. Turer på ski og langrenn i preparerte skiløyper må kunne defineres som enkelt friluftsliv. I snøfattige Østmarka har denne formen for friluftsliv de seinere år i hovedsak vært begrenset til godt opparbeidede traseer og ikke brøytede skogsbilveier. Det bør utarbeides en plan for oppgradering av viktige løypetraseer som kan knytte løypenettet bedre sammen i snøfattige vintre. Det må vedtas før vernebestemmelser sluttbehandles. Sykling bør også ses på i samme forbindelse.

-s. 50, Oppbygning og begrepsbruk. Kombinasjonen av flere verneformer i et så begrenset område vil skape forvirring blant brukere og gi et betydelig økt byråkrati. I tillegg til det som nevnes i forslaget er Markaloven med forskrifter også en verneform. Det er en verneform som over tid har vist seg å fungere godt og som både brukere, grunneiere og myndigheter har et avklart forhold til.

-s. 51, Dagens restriksjonsnivå. Her står det at Markaloven ikke regulerer skogsdrift. En egen forskrift regulerer skogsdrift.

-s. 52, Vedlikehold av eksisterende veier, løyper, stier og innretninger. Her er beskrivelsen; *«standarden på vernetidspunktet.»* Trær vokser, det må gis mulighet til kvisting og felling av store trær som hindrer snø å nå bakken i skiløyper. Dette begrenser i unødig grad ønsket tilrettelegging for enkelt friluftsliv som forbedring av skiløyper, sykkeltraseer og universell utforming av f.eks. fiskeplasser der forholdene kan legges til rette.

-s. 56, Organisert ferdsel. Speiderturer, turorientering, treninger og fotturer er aktiviteter som beskrives på følgende måte: *«Det er i utgangspunktet ønskelig å opprettholde slike aktivitetstilbud»*. En bedre formulering ville være; *«Å stimulere til enda mer aktivitet forbundet med enkelt friluftsliv for alle brukergrupper.»*

-s. 62, *«§ 3. Virksomhet og tiltak, c utplassering av poster for turorientering og orienteringsløp, skal avklares med forvaltningsmyndigheten.»* Det vil i praksis bety Statsforvalteren i Oslo og Viken. Det er lang og god tradisjon for avklaring av dette mellom de enkelte frivillige organisasjoner og kommunale myndigheter. Dette bør videreføres. Nærhetsprinsippet bør legges til grunn.

-s. 64, § 8, Motorferdsel, d, ensspors hovedløype. Unødig presisering, Der hvor bredde gjør det mulig vil det gi økt sikkerhet for skiløpere å ha to parallelle spor.

Utkast til forvaltningsplan:

-s. 17, *«Langs Mosjøen og Rausjøen ligger det et stort antall private hytter»*. Også langs Tonevann, Stuttjern og en del andre vann er det private hytter. Her må rettslig grunnlag avklares før det trekkes konklusjoner.

-s. 20, *«Det må forventes at bruken og antall brukergrupper fortsetter å øke i årene som kommer.»* NINA rapporten fastslår at det gjennomføres om lag 1,2 mill. besøk i utredningsområdet i løpet av et år. Nye aktiviteter og reiseliv tilsier at presset mot området vil øke ytterligere ved etablering av Nasjonalpark. Nasjonalpark vil også gi økt press mot truede arter i Naturreservatet (område A)

-s. 21 *«Skogbruk og hogst er ikke tillatt»*. Både Oslo og Nordre Follo kommune har sluttet med aktiv skogsdrift i området. Nasjonalpark vil derfor være uten praktisk betydning for vern av skog.

-s. 21 *«Det er ikke beite av næringsmessig betydning i området.»* En balansert beitebruk med storfe, sau og geit har vist seg svært effektiv i forvaltning av kulturlandskap og skog mange steder i landet. Prosjektet med sau i Bøvelstad har vært svært vellykket og bør utvides til nye områder.

-s. 22, *«De fleste veiene som ikke holdes åpne vinterstid, brukes som trase for skiløyper»* De fleste vintre er det kun disse veiene som gjør det mulig å gå på ski i Østmarka. Å knytte disse bedre sammen, samt å foreta enkle utbedringer må derfor bli en del av

framtidig forvaltningsplan. Konkret vil det være bakken mot Sandbakken fra Krokholveien, fra enden av Krokholveien til Skjelbreia og derfra ny trase langs veien opp til Vangen.

-s. 29, «*Dersom det er motstridene målsettinger, skal verneverdiene tillegges størst vekt*». Denne formuleringen viser klart at idrett, friluftsliv og folkehelse må vike for vern, dersom det er konflikt. Erfaringer fra andre bynære nasjonalparker, som Tyrestad utenfor Stockholm, viser at Markaloven med forskrifter er mer balansert i forhold til ulike brukergruppers behov og ønsker.

-s.30, «*Tilkomsten bør være enkel og gjerne universelt utformet*» Dette bør forsterkes ved at det legges forpliktende planer for tilrettelegging for alle brukergrupper der forholdene ligger til rette for universell utforming.

-s. 39, «*Anleggelse av nye veier er forbudt*.» Her bør Markaloven med forskrifter fortsatt gjelde. Det henvises til ønske om å knytte skiløyper sammen og universell utforming der forholdene ligger til rette.

s. 50, «*Det skal ikke arrangeres større orienteringsløp i nasjonalparken i yngletiden på våren (15. mars-15. Juni)*». Dette er den beste delen av året for både konkurranser og turorientering. Orienteringsidretten har lang tradisjon for å hensynta ynglingstiden i samråd med lokale myndigheter.

Protokolltilførsel fra Øystein Slette AP og Kjell Hovde SV:

1. Enebakk kommune slutter seg til verneforslaget for Østmarka nasjonalpark fra Statsforvalteren i Oslo og Viken, og anbefaler hovedalternativet med kombinasjon av en stor nasjonalpark etter naturmangfoldloven § 35 og friluftslivsområde etter markaloven § 11.

2. Det er behov for et større, lavereliggende skogvernområde på Østlandet, uten tyngre inngrep og med representative og til dels særegne økosystemer.

3. En kombinasjon av nasjonalpark og friluftslivsområde etter markaloven er den verneformen som best sikrer naturverdiene samtidig som det gir gode vilkår for utøvelse av friluftsliv og naturopplevelse.

4. Selve merkevaren nasjonalpark har en spesiell status for besøkende, som øvrige verneformer ikke har i samme grad. Siden dette området ligger like ved landets hovedstad, så antas det at denne effekten er spesielt sterk her.

5. Ved å signalisere en positiv holdning til en ny større nasjonalpark i Østmarka, vil man samtidig signalisere et ønske om deltakelse i forvaltningen av området gjennom et nasjonalparkstyre for Østmarka nasjonalpark og i utarbeidelsen av en forvaltningsplan for verneområdet. Kjell Hovde SV, fremmet tillegg til kommunedirektørens forslag.

Nytt pkt. 6: Enebakk kommune melder inn 800 da administrativt fredet skog ved Kristenseteråsen og Rottjernkollen til frivillig vern, som nytt areal til Østmarka nasjonalpark.

Nytt pkt. 7 til Hovdes forslag: Bysetermåsan er en naturlig innfallspport til den nye nasjonalparken, og bør være lokasjonen for et nasjonalparksenter.